

Letno poročilo 2013

focus

društvo za sonaraven razvoj

januar 2013

Leto 2013 je bilo za Focus prav posebno, saj smo obeležili 10 letnico delovanja. Spremljali smo dogajanja v zvezi s TEŠ6, propadla podnebna pogajanja v Varšavi in nemočno opazovali številne ekstremne vremenske pojave, ki nas po drugi strani redno opominjajo na dejstvo, da se podnebne spremembe že dogajajo. Leto 2013 sicer ni prineslo velikih novosti v temah ali načinih dela Focusa, vendar pa želimo s pričujočim poročilom vseeno izpostaviti nekatere ključne izvedene dejavnosti društva. Kot rečeno, nadaljevali smo delo na projektu TEŠ 6, sooblikovali podnebne, energetske in prometne politike na slovenski ravni in ravni EU, izvajali ukrepe za zmanjševanje energetske revščine, promovirali rabo javnega potniškega prometa, ozaveščali o globalni odgovornosti in etični potrošnji, komunicirali z mediji ter izboljševali delo društva.

Kot ponavadi zajema poročilo naslednja področja:

- podnebje
- energija
- mobilnost
- globalna odgovornost in potrošnja
- komuniciranje in sodelovanje
- razvoj društva in financiranje

PODNEBJE

Sooblikovanje podnebne politike

V 2013 smo z nestrpnostjo pričakali prvi del novega poročila Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC), na nacionalni ravni smo sledili procesu sprejemanja Strategije razvoja Slovenije in Operativnega programa za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov ter se, kjer je bilo to mogoče, vanju tudi vključevali, na evropski ravni pa smo se največ ukvarjali s pripravo podnebno-energetskih ciljev za leto 2030 ter problemi Evropske sheme trgovanja z emisijami ter reševanjem le-teh.

Izvedene so bile naslednje dejavnosti: oddaja konzultacij Evropski komisiji, oblikovanje stališč, posredovanje stališč in pripomb odločevalcem (pozivi, sestanki, telefonski pogovori), predavanja, sodelovanje na različnih dogodkih doma in v tujini, zagovorništvo na nacionalni in evropski ravni, koordinacija delovne skupine za podnebno politiko v okviru Plana B, redno informiranje drugih NVO, medijev ter zainteresirane javnosti.

V okviru programa Podnebje smo v letu 2013 sodelovali z naslednjimi organizacijami: Climate Action Network Europe, mreža Plan B, Greenpeace, PIC, Germanwatch, Climate Reality Project, Carbon Market Watch, Friends of the Earth Europe, Environmental Law Service, Transport & Environment.

ENERGIJA

Sooblikovanje energetske politike

Namen te široke dejavnosti je zagotoviti okoljsko učinkovite in ambiciozne energetske politike, ki primerno odgovarjajo na podnebne, okoljske in razvojne izzive ter še posebej prispevajo k zmanjšanju rabe energije, učinkoviti rabi energije in rabi obnovljivih virov energije.

Na področju evropske energetske politike smo predvsem sledili procesu Energy Roadmap in Direktive o energetske učinkovitosti (<http://focus.si/index.php?node=25&id=1250>). Pripravili smo 2 stališči, 2 pismi za odločevalce, 2 sporočili za javnost in imeli 2 sestanka z odločevalci. Redno smo izmenjevali informacije s CAN E, sodelovali pri sooblikovanju stališč evropskih NVO ter redno obveščali javnost o aktivnostih preko spletne strani in socialnih omrežij.

Na področju slovenske energetske politike smo se ukvarjali predvsem s projektom TEŠ 6 in Energetskim zakonom. Kampanja Ustavimo TEŠ 6 je obsegala koordinacijo koalicije 20 organizacij, vzpostavitev spletne strani, poziv in peticija za etično presojo projekta, več sestankom z različnimi deležniki, vsaj 10 pisem odločevalcem, sodelovanje na 3 sejah Odbora za finance v DZ, več javnih akcij, 2 tiskovni konferenci, 5 sporočil za javnost (vsa dostopna na www.ustavimotes6.si). Akcija Še je čas je obsegala vzpostavitev spletne strani, oblikovanje ideje za socialni objekt – glinenček, mobilizacijo javnosti, organizacijo 3 javnih dogodkov, tiskovno konferenco in sporočila za javnost ter poziv odločevalcem (vsa gradiva dostopna na www.sejecas.si). Podana je bila tudi pobuda za ustavno presojo zakona o poročstvu za TEŠ 6, sodelovali smo pri koordinaciji mednarodnih NVO, 2 sestankih z odločevalci na EU ravni, pripravili 6 pisem odločevalcem na evropski ravni, se udeležili sestanka s komercialno banko, ki financira projekt, ter sodelovali pri pritožbi na EIB in EBRD ter pri komunikaciji z Evropsko komisijo.

K predlogu osnutka sprememb Energetskega zakona smo podali komentarje ter skupno stališče delovne skupine znotraj Plan B (<http://focus.si/index.php?node=25&id=1252>), imeli 3 sestanke z odločevalci ter na spletni strani objavili mnenje v obliki sramotilnega stebra o načinu sprejemanja spremembe podporne sheme za fotovoltaike (<http://focus.si/index.php?node=136&id=1247>).

EU skladi

Z delovanjem na tem področju želimo zagotoviti usmerjanje vsaj dela evropskih sredstev v trajnostno energetiko in mobilnost. Focus samostojnega projekta ni izvajal, se je pa vključeval v delo mreže Plan B na tem področju. Tako smo soustvarjali prispevke mreže Plan B v razpravo o SRS in redno informirali člane delovne skupine za zeleni razvojni preboj o zadevah, povezanih z EU skladi ter sodelovali na več sestankih DS za zeleni razvojni preboj.

Kampanja Jedrska energija – ne hvala!

Namen kampanje je opozarjati na tveganje in nevarnosti, ki jih prinaša izkoriščanje jedrske energije. Del kampanje se osredotoča tudi na preprečitev gradnje novega reaktorja in zaprtje obstoječega reaktorja v Krškem v letu 2023, kot je bilo prvotno predvideno. Z aktivnostmi odpiramo vprašanja in podajamo argumente proti nadaljnji rabi jedrske energije, ki so namenjeni odločevalcem in javnosti, obenem pa promovirajo bolj trajnostne oblike pridobivanja energije. V letu 2012 smo podali stališče, kot prispevek k posvetovanju o Direktivi o jedrski varnosti. Opravili smo sestanek s češkimi protijederskimi aktivisti, 2 sestanka z odločevalci ter podali več odgovorov na novinarska vprašanja s področja jedrske energije.

Achieve

Projekt Achieve (<http://achieve-project.eu/>) se izvaja v okviru programa Intelligent Energy Europe. Združuje 7 partnerjev iz Francije, Nemčije, VB, Bolgarije in Slovenije. Namen projekta je pomoč pri zmanjševanju rabe energije energetsko revnim gospodinjstvom (predvsem gospodinjstvom z nizkimi prihodki). Izvedeno je bilo izobraževanje za energetske svetovalce ter pripravljena vsa potrebna gradiva zanj. Aktivno izvajamo obiske energetskih svetovalcev v gospodinjstvih (zaključenih 40 obiskov), pred tem smo pripravili vsa potrebna gradiva (Orodje za svetovalce, Nasveti za varčno rabo, Programsko orodje za izračun prihrankov pri energiji, Formular za pregled porabe energije in vode). Aktivno smo promovirali projekt: 2 izvoda glasila Achieve, 4 letaki za gospodinjstva, tiskovna konferenca in sporočilo za javnost (<http://focus.si/index.php?node=25&id=1234&s=arhiv>), več medijskih nastopov in predstavitvenih člankov, predstavitev projekta na 3 festivalih (LUPA, Zdaj pa dost!, Festival za tretje življenjsko obdobje) ter na Dnevu trajnostne energetike Zagorje, promocija projekta preko spletne strani in socialnih omrežij. Vsa gradiva in novice o aktivnostih najdete na spletni strani projekta.

EJOLT

Projekt EJOLT (<http://www.ejolt.org/>) raziskuje vzroke za naraščajoče okoljske konflikte na različnih ravneh, z namenom ugotavljanja, kako te konflikte preusmeriti v skupne napore za okoljsko trajnost. EJOLT je mednarodni projekt, financiran iz programa FP7, ki vključuje 23 organizacij s celega sveta, vodili partner pa je Univerza v Barceloni.

V letu 2012 je bilo opravljeno projektno srečanje v Rio de Janeiru, v sklopu katerega je bil organiziran tudi študijski obisk na območje rudarjenja urana v Caetite, sodelovali pa smo tudi na konferenci Rio+20. Focus je pomagal koordinirati delo na delovnem paketu 3 (jedrska energija), kar vključuje redna virtualna srečanja vsakih 6 mesecev ter 3 srečanja partnerjev v okviru delavnih projekta. Delno smo sodelovali pri pripravi in izvedbi obiskov za monitoring radiacije v Bolgariji, Malaviju, Namibiji in Braziliji. V fazi priprave je izdelava ocen stroškov in koristi za jedrsko energijo in OVE. Sodelovali smo na delavnici o raziskavah o vplivih jedrske energije na zdravje ter pri pripravi pravnih akcijskih načrtov za Bolgarijo, Namibijo in Malavi. Posredovali smo primere okoljske nepravilnosti v Sloveniji za skupni zemljevid okoljskih konfliktov ter pripravili prispevek o TEŠ 6 za poročilo o rudarjenju v okviru WP6 (<http://www.ejolt.org/wordpress/wp-content/uploads/2012/11/Mining-Report-low.pdf>). Ob tem smo tudi informirali slovensko javnost o poteku projekta EJOLT in dejavnostih partnerjev.

REPAM

Namen projekta REPAM (<http://repam.net/hr>) je povečati učinkovitost sodelovanja hrvaških NVO v spodbujanju ukrepov za rabo OVE. Da bi to dosegli, je projekt vzpostavil partnerstvo med hrvaškimi NVO, izgradil njihove kapacitete za spodbujanje OVE in ustvaril okvir za aktivno vključevanje NVO v regionalno in lokalno ukrepanje za OVE. Projekt izvajata dve organizaciji iz Hrvaške v sodelovanju s Focusom. V letu 2012 je bilo izvedenih 5 dogodkov na temo predstavitve potencialov OVE v različnih regijah na Hrvaškem: v Zadru, Rijeki, Karlovcu, Osijeku in Varaždinu. Izšla sta dva biltena ter priročnik ZA obnovljive vire energije, v fazi priprave je zaključna brošura o delu na politikah za OVE. Vsi do sedaj ustvarjeni dokumenti so dostopni na spletni strani projekta.

MOBILNOST

Sooblikovanje prometne politike

S sooblikovanjem politike prispevamo k okoljsko učinkoviti in ambiciozni prometni politiki, ki primerno odgovarjajo na podnebne izzive. Sledili smo politikam na področju vozil in CO₂, biogoriv ter direktivi o obdavčitvi energije. V letu 2013 smo spremljali izvajanje uredbe o informiranju potrošnikov o varčni rabi goriv in

emisijah CO₂. Na področju biogoriv smo se zavzemali za vključitev ILUC faktorjev ter za zmanjšanje pridobivanja biogoriv iz poljščin za hrano.

Na evropski ravni je potekala revizija uredb o emisijah CO₂ za vozila. Slovenskim odločevalcem smo na sestankih ter preko e-pošte posredovali stališča, ki so nekoliko ambicioznejša od Evropske Komisije. Slovenija je bila glede CO₂ standardov za vozila v preteklosti ambiciozna, zato smo si prizadevali, da bo to pozicijo ohranila v končnih pogajanjih.

V letu 2013 smo v sodelovanju z Zvezo potrošnikov Slovenije opozorili na sporen postopek testiranja emisij novih avtomobilov, ki ne odraža realne porabe na cesti. Redno obveščanje javnosti na področju politik je tekom leta potekalo preko sporočil za javnost, objavljanja novic in stališč na spletni strani in socialnih omrežij.

Focus je partner v Koaliciji za trajnostno prometno politiko in Delovne skupine za mobilnost. Namen koalicije je ustvariti močno skupino organizacij, ki usmerjajo prometno politiko k novi prometni paradigmi (trajnostni mobilnosti) in ki se odziva na pereče 'prometne' probleme v Sloveniji. Delo na politikah se bo nadaljevalo v letu 2014.

Logaška pobuda za trajnostno nobilnost

V letu 2013 smo se pridružili Logaški pobudi za trajnostno mobilnost, ki je nastala na podlagi pobude občanov Logatca. V tednu mobilnosti smo med prebivalci Logatca izvedli anketiranje ter zbrali podatke o problemih, s katerimi se občani srečujejo ob uporabi različnih načinov javnega potniškega prometa ter kolesa. Na podlagi pridobljenih podatkov je bila pripravljena analiza ter nabor ukrepov, ki so bili posredovani županu. Aktivnost se bo nadaljevala v letu 2014.

Dobimo se na postaji

Projekt Dobimo se na postaji, ki je bil sofinanciran iz Kohezijskih skladov EU in je bil del aktivnosti Ministrstva za promet na področju integracije javnega potniškega prometa, se je v juliju 2013 zaključil. Ukvarjal se je z izobraževanjem, informiranjem in ozaveščanjem javnosti o pomenu javnega potniškega prometa. Ciljne skupine projekta so bili otroci in vzgojitelji v vrtcih, osnovnošolci in dijaki z učitelji, študenti in uporabniki osebnih avtomobilov. Osnovni cilj projekta je bil krepitev zavesti o javnem potniškem prometu kot pomembni alternativni avtomobilskemu prevozu in spodbuditev spreminjanja potovalnih navad v smeri njegove večje uporabe znotraj ciljnih skupin. Focus na projektu pokriva srednješolsko in vrtčevsko populacijo. V 2013 smo izdelali priročnik 'trajnostna mobilnost' za vzgojitelje v vrtcih in učitelje v srednjih šolah ter jih razposlali vsem vrtcem in srednjim šolam v Sloveniji; ravno tako so po en izvod prejele knjižnice. V prvi polovici leta je potekalo Tekmovanje za najbolj trajnostno mobilno šolo ter Natečaj za prijaznejši JPP – zmagovalcem tekmovanja in natečaja so bile ob zaključnem dogodku podeljene nagrade.

Ozaveščanje

V letu 2013 je bil v sodelovanju z društvom Smehomat posnet filmček za spodbujanje rabe javnega potniškega prometa. Naročnik filmčka je bila, v okviru projekta Tradomo, mestna občina Nova Gorica. Aktivnost se bo nadaljevala v letu 2014.

GLOBALNA ODGOVORNOST IN TRAJNOSTNA POTROŠNJA

Kampanja DOVOLJ

Cilj kampanje Dovolj! je spodbujati ljudi k drugačnemu razmišljanju o kakovosti življenja, spodbuditi ukrepanje za spremembo navad ter zahtevati spremembo institucionalnega okvirja, da bi le-ta podpiral kakovostno in trajnostno življenje. V letu 2013 smo izvedli serijo delavnic o aktivnem državljanstvu, z glinenčki ropotali po Sloveniji in izvedli nekaj debat na temo Dovolj. Pripravili smo tudi regionalno srečanje z zagovorniki zamisli 'degrowth' iz Madžarske in Hrvaške.

KOMUNICIRANJA IN SODELOVANJE

Delo z mediji

Društvo Focus skozi delo z mediji redno obvešča javnost o svojih dejavnostih, promovira svoja stališča in v javnosti odpira tematike, ki so mnogokrat zanemarjene, preslišane ali ignorirane. Cilj rednega dela z mediji je obveščanje in ozaveščanje širše javnosti o perečih problematikah na področju varstva okolja s poudarkom na problemu podnebnih sprememb. V letu 2013 smo v okviru dela z mediji izvedli sledeče dejavnosti: več kot 20 sporočil in obvestil za javnost, sodelovanje v radijskih ali televizijskih oddajah ter časopisnih intervjujih,

organizacija okoli 10 dogodkov za medije, redno osveževanje baze novinarjev, sprotno prilagajanje strategije za komuniciranje z javnostmi in redno sledenje operativnim komunikacijskim planom, okoli 300 pojavljanj v vidnejših medijih v 2013.

Redna komunikacija z različnimi deležniki in javnostmi

Focus pri svojem delu redno komunicira in izmenjuje informacije z različnimi deležniki iz Slovenije in tujine. To opravljamo tako v okviru neposrednih srečanj in obiskov dogodkov, kot tudi skozi redne novice, posredovanje obvestil za medije in vzdrževanje Focusove spletne strani in spletne strani Achieve ter Facebook in Twitter profilov.

Mednarodno sodelovanje

CAN Europe: S CAN Europe smo spremljali evropske in mednarodne podnebne in energetske politike. Prisotni smo bili na dveh skupščinah mreže, eni mrežni delavnici, redno smo sodelovali na konferenčnih klicih mreže. Focus je v Sloveniji med odločevalci promoviral stališča CAN E do podnebno – energetskih zadev. Skupaj smo sledili razpravi o post 2020 podnebno-energetskemu okviru, procesu prilagajanja Evropske sheme trgovanja z emisijami, Direktive o energetske učinkovitosti. Redno smo izmenjevali informacije s CAN E.

T&E: S T&E sledimo predvsem uredbi o CO2 standardih za vozila ter politiki biogoriv. Focus je v Sloveniji med odločevalci in javnostjo promoviral T&E publikacije in stališča. Focus je sodeloval na strateškem srečanju T&E ter dveh vsebinskih delavnicah T&E.

Friends of the Earth: Sodelovali smo na enem srečanju mreže. Mreži smo poročali o dejavnostih v Sloveniji. Sodelovali smo v procesu razprave o post 2020 podnebno-energetskemu okviru in pripravah kampanje Community Power.

CEE Bankwatch Network: Z mrežo smo sodelovali na projektu TEŠ 6 ter pri ustvarjanju pritiska na evropski banki EIB in EBRD.

Sodelovanje v Sloveniji

Poleg svojih dejavnosti in projektov, v katerih sodelujemo s številnimi deležniki, Focus sodeluje tudi v projektih in dejavnostih drugih organizacij. Primeri takšnih sodelovanj v 2013 so: Okoljski center, Plan B, Koalicija Ustavimo TEŠ 6.

Sodelavci in partnerji pri izvedbi programa dela za 2012

Focus je pri izpolnjevanju svojega programa dela za leto 2013 sodeloval z naslednjimi sodelavci in partnerji:

DOOR, Energetski inštitut Hrvoje Požar, CLER (Francija), Caritas Frankfurt (Nemčija), Energy Agency Plovdiv (Bolgarija), GERES (Francija), IDEMU (Francija), SWEA (Velika Britanija), Plan B, Greenpeace Slovenija, Umanotera, Se-F, Ekosklad, Karitas, Rdeči križ, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, GI ZRMK, Zveza potrošnikov Slovenije, MOL, Občina Zagorje, IRI UL, SLOGA, Koalicija Ustavimo TEŠ 6, Avanta, CEE Bankwatch Network, Frank Bold Foundation (bivši Environmental Law Service), WWF EPO, PIC, University of Barcelona, Za Zemiata Bulgaria, Citizens for Justice Malawi, Earthlife Namibia, CRIIRAD France, Bogazici University Istanbul, USQV France, ANPED Belgija, NEPC, Humanitas, Promente, Forum za slobodu odgoja, Paxis, Zelena akcija, EPPM, KEC, MAR, MCEC, Planetum, Center Education 2000+, Ekoakcija, IDIZ, SEI, Cipra Slovenija, ITR, člani KTHP, European Federation for Transport and Environment, CAN Europe, FoE Europe, Urbanistični inštitut RS, Filozofska fakulteta, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Grupa 22 (Hrvaška), Transparency International Slovenia – Društvo Integriteta, INePa, Slovenska Filantropija, Fakulteta za družbene vede, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Center za energetske učinkovitost – IJS, ŠoS, WWF Croatia, Zavod Bunker, Sandbag, GermanWatch, Ekvilib, The Climate Reality Project, REC Ljubljana, REC Istanbul, GCCA, CAN International, Eko krog, Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, Armada.

Članstvo

Focus je član: Kluba Okoljski center, Koalicije za trajnostno prometno politiko, Climate Action Network Europe, European Federation for Transport and Environment, Sloge, CNVOS in mreže Plan B.

RAZVOJ DRUŠTVA IN FINANCIRANJE

Vodenje organizacije

V letu 2013 smo zaradi preobilice dela na projektih in odstotnosti dveh sodelavk nekoliko pozabili na izboljševanje dela organizacije. Ugotovili smo, da je čas za posodobitev vizije in poslanstva društva ter začeli s tem postopkom. Pripravili smo osvežitev strategije in okvirni program dela za 2014, vendar pa tudi na tem mestu moramo delo dokončati v 2014. Zaradi porodniškega dopusta sta nas začasno zapustili vodja programa

Mobilnost in vodja programa Globalna odgovornost in trajnostna potrošnja. Skoraj štiri mesece je z nami preživela študentka na praksi.

Delo s člani/prostovoljci

Svoje člane in prostovoljce smo ozaveščali in informirali skozi redno pošiljanje novic in posredovanje zanimivih informacij.

Transparentnost delovanja

Ker se zavzemamo za transparentno delovanje vlade in vseh ostalih institucij, se trudimo, da je tudi naše delovanje transparentno. To smo zagotavljali z rednim vzdrževanjem spletnih strani, posredovanjem informacij o društvu na željo in sporočili za javnost. Tudi priprava letnega poročila je namenjena izboljšanju transparentnosti delovanja društva.

Financiranje delovanja

Delovanje v letu 2013 je bilo financirano s pomočjo naslednjih institucij: Evropska unija, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, European Climate Foundation, Zavod za zaposlovanje RS, Intelligent Energy Europe, FP7, EACEA in Mestna občina Ljubljana. Podatki o finančni sliki leta 2013 so trenutno še v računovodski obdelavi. Ko bo na voljo natančnejša finančna slika za leto 2013, jo bomo predstavili na spletni strani društva.

Več podrobnosti o delovanju društva je na voljo na **www.focus.si**

Focus, društvo za sonaraven razvoj
Maurerjeva 7, 1000 Ljubljana
info@focus.si
www.focus.si
tel. 01 515 40 80